

Onderwerpen die in een C.A.O. voorkomen zijn bijvoorbeeld is de proeftijd en de opzeggingstermijn.

1p □ 23. Leg het begrip proeftijd uit.

Een van de werknemers van The Royal Bank of Scotland werkt er al drie (3) jaar. Ze krijgt een nieuwe baan aangeboden en neemt direct haar ontslag op het moment dat ze te horen krijgt dat ze is aangenomen bij het andere bedrijf. De manager personeelszaken van de Royal Bank of Scotland accepteert dit niet

1p □ 24. Leg uit waarom de manager personeelszaken het ontslag niet accepteert?

ARUBA

EXAMEN MAVO

20 14

Vrijdag 16 mei
7.30 – 8.30 uur

ECONOMIE MAVO TIJDVAK I

Bij dit examen hoort een werkblad.

Dit examen bestaat uit 24 vragen. Voor deze vragen kun je maximaal 34 punten behalen. Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

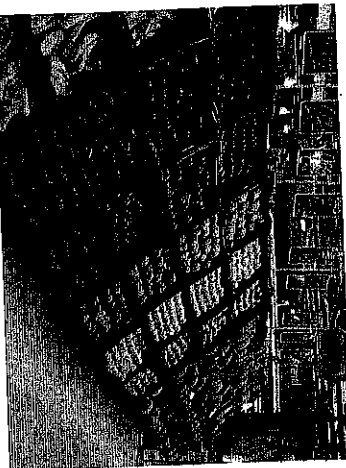
Bij meerkeuzevragen moet je alleen het juiste antwoord omcirkelen.

Als bij een vraag een verklaring, uitleg, motivatie of berekening gevraagd wordt, worden aan het antwoord geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg, motivatie of berekening ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden, redenen, voorbeelden e.d. dan de gevraagde aantallen. Als bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd, worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld

CONSUMEREN EN BUDGETTEREN

Informatiebron 1 : Nederlandse huishoudens besteden twee procent minder

woensdag, oktober 23, 2013

Sara werkt 44 weken per jaar als rekkenvuller bij supermarkt Harbo. In de zomer en kerst vakantie gaat ze haar hele vakantie werken als serveerster (waiter) in een restaurant. Sara heeft van haar inkomsten van het afgelopen jaar een overzicht gemaakt.

Rekken vullen	: € 15,75 per week
Vakantiewerk in juli en december	: € 625,- per maand
Zakgeld	: € 300,- per jaar

3p ☐ 1. Bereken hoeveel geld Sara in het afgelopen jaar heeft ontvangen.

Bij inkomsten wordt er gesproken van ontvangsten met tegenprestatie en ontvangsten zonder tegenprestatie.

2p ☐ 2. Geef bij elke inkomstenbron van Sara aan of deze onder ontvangsten met tegenprestatie of onder ontvangsten zonder tegenprestatie valt. Kruis dit aan in de tabel op je werkblad.

INVESTEREN EN ARBEID IN BEELD

1p ☐ 17. Noem een manier waarop je geld kunt beleggen.

Banken hebben verschillende functies. Ze verstrekken bijvoorbeeld leningen, credit-cards en geven de klanten de kans om rood te staan op hun bankrekening. Hiervoor zal de bank rente ontvangen.

1p ☐ 18. Rood staan op de bankrekening is een vorm consumptief krediet. Geef aan onder welk vorm van consumptief krediet dit valt. Kies het juiste antwoord.

- A Persoonlijke lening
- B Kopen op afbetaling
- C Doorlopend krediet
- D Huurkoop

Op 23 november 2011 koopt Jan Peter 75 aandelen van The Royal Bank of Scotland tegen een koers van £. 55,40. Vanwege de negatieve publiciteit verkoopt Jan Peter al zijn aandelen op 5 december 2011 weer tegen de koers van £. 54,60.

2p ☐ 19. Berekenen hoeveel verlies of winst in Engels Pond (£) Jan Peter heeft bij de verkoop van zijn aandelen.

1p ☐ 20. Onder welke sector valt The Royal Bank of Scotland? Kies het juiste antwoord.

- A Primaire sector
- B Secundaire sector
- C Tertiaire sector
- D Quartaire sector

De werknemers van The Royal Bank of Scotland zijn bij een werknemersorganisatie (vakbond) aangesloten.

Op Aruba hebben we verschillende werknemersorganisaties.

1p ☐ 21. Welke van de hieronder vermelde organisatie is een werknemersorganisatie?

- A Aruba Tourism Authority (ATA)
- B Kamer van Koophandel
- C Stichting Arubaanse Carnaval (SAC)
- D Simar

Een werknemersorganisatie bemiddelt tussen de werkgevers en werknemers. Vaak wordt er onderhandeld om tot een voordelig C.A.O. te komen.

1p ☐ 22. Waarvoor staat de afkorting C.A.O.?

Het creëren van banen kan positief werken op de vraag naar goederen en diensten.
Ook voor de overheid kan dit voordelen hebben.

1p ■ 16. Kies de juiste volgorde van de onderstaande zinnen, waarbij duidelijk blijkt dat het creëren van banen uiteindelijk voordelen heeft voor de overheid.

- 1. De overheid ontvangt meer BBO gelden.
- 2. Mensen met een baan hebben meer geld te besteden.
- 3. De vraag naar goederen en diensten stijgt.
- 4. De omzet van de bedrijven groeit.

- A 3 - 4 - 1 - 2
- B 2 - 3 - 4 - 1
- C 3 - 2 - 4 - 1
- D 2 - 4 - 3 - 1

Informatiebron 2

Huishoudens hebben in augustus 2013 twee procent minder uitgegeven aan goederen en diensten dan in augustus 2012. Consumenten besteden al ruim twee jaar onafgebroken minder dan in het jaar daarvoor. De reden hiervoor is de teruggang van de economie

Farida is de moeder van Sara. In begin 2013 is Farida gescheiden en zij is nu alleenstaande moeder. Zij is de enige kostwinner en is verantwoordelijk voor de uitgaven. In onderstaande tabel vergelijkt ze haar uitgaven van 2013 met die van 2012. De reden hiervoor is om te kijken of de uitspraak "Consumenten besteden al ruim twee jaar onafgebroken minder dan een jaar eerder, vanwege de teruggang van de economie" ook voor haar geldt.

Inkomsten	2012	2013
Netto Salaris	39.288,-	39.288,-
Uitgaven		
Hypotheek	9.822,-	9.822,-
Water- en energiekosten	10.304,-	9.768,-
Huishoudgeld	9.000,-	9.240,-
Benzine	3.850,-	3.600,-
Verzekeringskosten	2.400,-	2.400,-
Recreatie	1.800,-	1.575,-
Overige kosten	1.500,-	1.500,-
Schoolgeld/uniform	625,-	625,-
Totaal uitgaven	39.301,-	38.530,-

Maak de onderstaande zinnen kloppend door de juiste antwoorden te kiezen. Schrijf op je werkblad achter het nummer het juiste antwoord op. Kies uit de woorden die tussen haakjes staan.

3. Het loon van Farida behoort tot ..1... (inkomen uit bezit / inkomen uit arbeid / loon in natura) omdat ze hiervoor2..... (wel / niet) een prestatie moet leveren.

1p 4. Bereken of Farida een overschot of tekort heeft in 2013.

2p 5. Bereken met hoeveel procent de benzinekosten zijn gedaald of gestegen in 2013 ten op zichte van 2012. Afgerond op 1 decimaal.

De uitgaven van Farida worden door haar eigen koopgedrag beïnvloed.
Er zijn vier (4) factoren die het koopgedrag van de consument kunnen beïnvloeden.

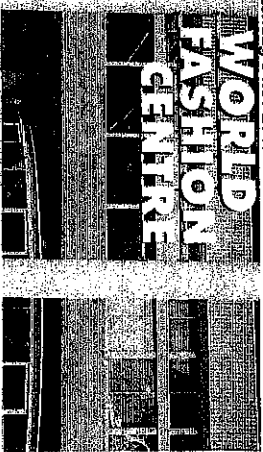
1p 6. Met welke factoren heeft Farida rekening gehouden volgens informatiebron 2?
Kies het juiste antwoord.

- A Consumentenvertrouwen
- B Economische klimaat
- C Persoonlijke factoren
- D Sociaal-maatschappelijke factoren

MILIEU EN ARBEIDSMARKT

Informatiebron 3 : Schade door brand World Fashion Centre

zondag 3 nov 2013

World Fashion Centre is een winkelcentrum. In het World Fashion Centre in Amsterdam heeft vannacht een uitslaande brand gewoed. Niemand raakte gewond. De brand begon in "Unique boetiek" waar men ook kleding ontwerpt.

Door zo'n uitslaande brand ontstaat milieuschade. Het winkelcentrum moest een paar dagen worden gesloten, waardoor er een achterstand ontstond in de werkzaamheden van werknemers van de boetiek. De werkdruk voor deze werknemers werd hierdoor hoog.

2p □ 7. Welke twee (2) soorten milieuschade kunnen door deze uitslaande brand ontstaan?

2p □ 8. Noem twee (2) nadelen die voor de werknemers kunnen ontstaan als er sprake is van een te hoge werkdruk.

Bij een stijgende arbeidsproductiviteit is er sprake van voor- en nadelen. De arbeidsproductiviteit voor de boetiek waar men ook kleding ontwerpt moet stijgen.

1p □ 9. Wat voor gevolg heeft de stijging van de arbeidsproductiviteit voor de individuele baten van de boetiek?

Om het productieproces voor het ontwerpen van de kleding te versnellen, gaat de boetiek gebruik maken van computers. Deze computers zullen de patronen van de kleren drukken. Twee (2) medewerkers dienen daarom een cursus te volgen.

1p ■ 10. Van welke technologische ontwikkelingen is er hier sprake? Kies het juiste antwoord.

- A Scholing en betere organisatie
- B Mechanisatie en automatisering
- C Automatisering en scholing
- D Betere organisatie en mechanisatie

De mode ontwerper van "Unique boetiek" overweegt om milieuvriendelijk te gaan produceren. Hij heeft de volgende gegevens verzameld:

Milieuvriendelijk		Milieuonvriendelijk	
Materiaal	: 4,5 yard à € 17,50 = € 78,75	5 yard à € 15,25 = € 75,-	
Arbeid	: 2,0 uur à € 21,20 = 50,-	1,25 uur à € 16,30 = 19,13	
Machine-uren	geen	2,0 uur à € 11,50 = 23,-	
Totaal	€ 128,75	Totaal	€ 117,13

Hoewel milieuvriendelijk produceren het duurst is, besluit "Unique boetiek" toch om dit te doen.

2p □ 11. Welke marketinginstrument zal "Unique boetiek" gebruiken om haar klanten te overtuigen om toch haar milieuvriendelijke producten te kopen? Motiveer je antwoord.

2p □ 12. Wat kan de overheid doen om deze modeontwerper te stimuleren om milieuvriendelijk te gaan produceren? Geef twee voorbeelden.

Deze modeontwerper besluit om milieuvriendelijk te gaan produceren. Hij zal daarom geen gebruik meer maken van bepaalde machines. In plaats daarvan neemt hij twee personen in dienst die 40 en 45 jaar oud zijn. Deze personen waren al twee maanden werkloos en stonden ingeschreven bij het arbeidsbureau voor werkzoekenden.

1p ■ 13. Geef aan wat de gevolgen zijn voor de productiefactoren. Kies het juiste antwoord.

- A Kapitaal stijgt en arbeid stijgt.
- B Kapitaal daalt en arbeid stijgt.
- C Kapitaal stijgt en arbeid daalt.
- D Kapitaal daalt en arbeid daalt.

1p □ 14. Vallen de twee nieuwe personeelsleden onder de beroepsbevolking? Motiveer je antwoord.

Op de arbeidsmarkt spreekt men van de vraag naar arbeid en het aanbod van arbeid.

1p □ 15. Vallen de twee bovenvermelde personen onder de vraag naar arbeid of het aanbod van arbeid? Motiveer je antwoord.

ARUBA

EXAMEN MAVO

20 14

Vrijdag 16 mei
7.30 – 8.30 uur

WERKBLAD

ECONOMIE MAVO TIJDVAK I

Ex. nr.:

Naam:

Aantal behaalde punten
Eindcijfer economie

CONSUMEREN EN BUDGETTEREN

3p □ 1.

2p □ 2

Ontvangsten met tegenprestatie		Ontvangsten zonder tegenprestatie	
Zaktenvuller			
Vakantiewerk			
Zakgeld			

☐☐

2p ■ 3.

Antwoord 1:

Antwoord 2:

1p □ 4.

☐☐

2p □ 5.

1p ■ 6. Kies één antwoord.
A B C D

1p □ 23.

1p □ 24.

MILIEU EN ARBEIDSMARKT

2p □ 7.

2p □ 8.

1p □ 9.

1p ■ 10. Kies één antwoord.
A B C D

2p □ 11.

2p □ 12.

INVESTEREN EN ARBEID IN BEELD

1p □ 17.

1p ■ 13. Kies één antwoord.
A B C D

1p □ 14.

☐ 1p ■ 18. Kies één antwoord.
A B C D

2p □ 19.

1p □ 15.

☐ 1p ■ 20. Kies één antwoord.
A B C D

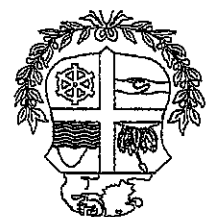
1p ■ 21. Kies één antwoord.
A B C D

1p □ 22.

1p ■ 16. Kies één antwoord.
A B C D

EXAMEN MAVO
ARUBA
Tijdvak I
Vrijdag 16 mei
7.30 – 8.30 uur

Correctie Model & Normering
Economie Mavo
Tijdvak I

20 14

Regels voor de beoordeling

De examencommissie Economie, ingesteld bij Ministeriële Beschikking van de Minister van Onderwijs, heeft voor de beoordeling van het schriftelijke examen Economie dit correctievoorschrift opgesteld, conform de artikelen in het Examenbesluit VWO-HAVO-MAVO, die betrekking hebben op de correctie van het schriftelijke examen.

Voor de beoordeling zijn de volgende regels van belang:

De examinator en de gecommiteerde zijn verplicht dit correctievoorschrift voor de beoordeling van het schriftelijke werk toe te passen.

1. De examinator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg de score voor het schriftelijke examen vast. Komen ze daarbij na mondeling overleg op basis van dit scoringsvoorschrift niet tot overeenstemming, dan wordt de score vastgelegd op het rekenkundige gemiddelde van beide voorgestelde scores.

2. Voor dit schriftelijke werk kunnen maximaal 34 punten worden toegekend.

3. Bij de score per onderdeel kunnen alleen hele punten worden toegekend. Lager dan 0 is niet geoorloofd.

4. Elke fout mag in de beoordeling maar één keer geteld worden, ook al werkt ze verder in de uitwerking door.

5. Indien een kandidaat meer antwoorden geeft dan er expliciet gevraagd worden, dan komen alleen de eerst gegeven antwoorden voor beoordeling in aanmerking. Indien er slechts één antwoord expliciet gevraagd wordt, wordt dus alleen het eerst gegeven antwoord in de beoordeling betrokken.

6. Voor elk onderdeel volgt het maximaal toe te kennen aantal punten in het correctievoorschrift op de volgende bladzijden.

7. Het cijfer C.S.E. Economie wordt bepaald aan de hand van een omzettingstabel of een formule, die door de examencommissie wordt toegezonden, nadat de cesuur is bepaald.

N.B. De eerste corrector wordt verzocht om meteen na zijn of haar eerste correctie een (voorlopig) digitaal scoreblad ingevuld naar het Examenbureau te mailen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

CONSUMEREN EN BUDGETTEREN (11 ptn.)

1. ☐ Maximum score 3
- Rakken vullen Afl. 15,75 x 44 wkn.
 Vakantiewerk Afl. 625,- x 2
 Zakgeld
2. ☐ Maximum score 2
1	Afl. 693,-	=	Afl. 2.243,-	1
1	1.250,-	=	300,-	1
1	2.243,-	=	300,-	1

Rakken vullen	Ontvangsten met legnpresatle	Ontvangsten zonder legnpresatle
X	X	X
Vakantiewerk	X	X
Zakgeld		

Opmerking: elk fout -1 ptn.

3. ☐ Maximum score 2
- Antwoord 1: Inkomen uit arbeid
 Antwoord 2: Wel

4. ☐ Maximum score 1

2012	Ontvangsten	39.288,-
	Uitgaven/kosten	38.530,-
	Totaal	758,- overschot

5. ☐ Maximum score 2
- $$\frac{3.600 - 3.850}{3.850} \times 100\% = 6,5\% \text{ gedaald OF } - 6,5\%$$

Opmerking: 1p formule, 1p toekennen voor het antwoord

6. ☐ Maximum score 1
- C

MILIEU EN ARBEIDSMARKT (14 ptn.)

7. ☐ Maximum score 2
Luchtverontreiniging (luchtvervuiling) en afvalberg
Opmerking : De antwoorden lawaai en bodemverontreiniging zijn fout.
8. ☐ Maximum score 2
Het ziekteverzuim neemt toe
De medewerkers raken overspannen (stress)
Er kunnen fouten worden gemaakt in het werk
Werknemers zijn minder productief
Opmerking: Andere antwoorden ter beoordeling van de docent.
9. ☐ Maximum score 1
De individuele baten zullen ook stijgen
10. ☐ Maximum score 1
C
11. ☐ Maximum score 2
Promotiebeleid want de klanten dienen op de hoogte gesteld te worden van het milieuvriendelijk product door middel van reclame, verkoopdemonstraties of commerce.
Opmerking:
Promotiebeleid = 1 p
een van de redenen is voldoende
12. ☐ Maximum score 2
Subsidies geven
Milieuwetten introduceren
1
1
13. ☐ Maximum score 1
B
14. ☐ Maximum score 1
Ja, want ze zijn tussen 15 en 65 jaar oud en ze willen werken omdat ze ingeschreven zijn bij het arbeidsbureau (werkzoekenden).
Opmerking:
Alleen 1 punt erkennen voor volledige motivatie.

15. ☐ Maximum score 1
Aanbod van arbeid want ze zijn werkzoekenden.

16. ☐ Maximum score 1
B

INVESTEREN EN ARBEID IN BEELD (9 ptn.)

17. ☐ Maximum score 1
Het kopen van aandelen of obligaties of sparen

18. ☐ Maximum score 1
C

19. ☐ Maximum score 2
 $(£54,60 - £55,40) \times 75 \text{ aandelen} = £ 60,-- \text{ verlies OF } - £ 60,--$

Opmerking:
1p voor het berekenen van het verlies van 1 aandeel
1p voor het eindantwoord met het woord verlies

20. ☐ Maximum score 1
C

21. ☐ Maximum score 1
D

22. ☐ Maximum score 1
Collectieve Arbeid Overeenkomst

23. ☐ Maximum score 1
Proeftijd is de periode waar een werknemer de werkgever dient te overtuigen van zijn/haar kwaliteiten en geschiktheid voor een baan.

Opmerking: Andere antwoorden ter beoordeling van de docent.

24. ☐ Maximum score 1
De werknemer heeft geen rekening gehouden met de opzegtermijn.

EXAMEN MAVO

20 **14**

ARUBA

Tijdvak I

Vrijdag 16 mei
8.30 – 10.30 uur

OPGAVEN M&O MAVO TIJDVAK I

Bij dit examen hoort een werkblad.

Dit examen bestaat uit 29 vragen. Voor deze vragen kun je maximaal 82 punten behalen. Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring, uitleg, motivatie of berekening gevraagd wordt, worden aan het antwoord geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg, motivatie of berekening ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden, redenen, voorbeelden e.d. dan de gevraagde aantallen. Als bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd, worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteeld.

Bijlage **De te gebruiken grootboekrekeningen van The New Yorker**

Rubriek 0

010 Winkelpand
020 Inventaris
030 Bedrijfsauto
050 Eigen Vermogen
060 Privé
070 9% Hypothecaire lening

Rubriek 1

100 Kas
110 Bank
130 Debiteuren
160 Crediteuren

Rubriek 2

200 Geld onderweg

Rubriek 3

300 Voorraad goederen
310 Voorraad eigengemaakte jurken

Rubriek 4

400 Kostprijs voorraad goederen
410 Kostprijs eigengemaakte jurken
420 Loonkosten
430 Autokosten
440 Hulsvestingskosten
450 Afschrijvingskosten
460 Interestkosten
470 Overige kosten

Rubriek 8

800 Opbrengst verkopen
810 Opbrengst eigengemaakte jurken

KOLOMMENBALANS

De proefbalans van "The New Yorker" per 31 maart 2014 ziet er als volgt uit:

Rekeningnr.	Grootboekrekening	Debet	Credit
010	Winkelpand	300.000	20.000
020	Inventaris	58.000	14.000
030	Bedrijfsauto	23.000	3.000
050	Eigen Vermogen		160.120
060	Privé	2.000	
070	9% Hypothecaire lening	16.000	240.000
100	Kas	6.795	2.000
110	Bank	69.600	13.600
130	Debiteuren	80.000	15.000
160	Crediteuren	4.800	51.465
200	Geld Onderweg	30.000	30.000
300	Voorraad goederen	103.000	42.200
310	Voorraad eigengemaakte Jurken	16.200	3.400
400	Kostprijs voorraad goederen	842.701	
410	Kostprijs eigengemaakte Jurken	160.514	
420	Loonkosten	177.400	
430	Autokosten	21.134	
440	Huisvestingskosten	44.800	
450	Afschrijvingskosten	37.000	
460	Intereskosten	25.140	
470	Overige kosten	33.180	
800	Opbrengst verkopen		1.223.371
810	Opbrengst eigengemaakte Jurken		233.108
	Saldo Winst/Verlies	2.051.264	2.051.264
	Totaal	2.051.264	2.051.264

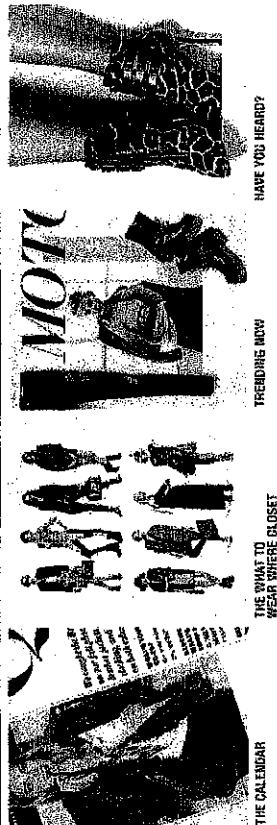
13p □ 28. Maak de kolommenbalans voor het 1ste kwartaal van 2014.

3p □ 29. Bereken op twee manieren het nieuwe eigen vermogen voor het eerste kwartaal van 2014.

BEGINBALANS (6p)

THE NEW YORKER

GUIDE TO A FASHION-PACKED LIFE: OCTOBER

Onderneming "The New Yorker" heeft een kleding- en schoenen winkel op Aruba geopend. Deze winkel verkoopt verschillende soorten dames - en herenkleding. Het bedrijf verkoopt ook overige artikelen zoals tassen, portefeuille en portemonnees voor mannen en vrouwen. Deze artikelen worden in de administratie aangegeven op de grootboekrekening "Voorraad goederen".

Beginbalans The New Yorker per 1 januari 2013 (in Afl.)

Debet		Credit
Winkelpand	300.000,--	Eigen Vermogen
Inventaris	58.000,--	Hypotheek
Bedrijfsauto	23.000,--	Lening oom Wim
Voorraad goederen		Crediteuren
Bank		
Kas	2.550,--	
Totaal		Totaal

Gegevens om de beginbalans af te maken:

- * Om het winkelpand te kopen heeft het bedrijf een hypotheek gesloten van 80% van de waarde hiervan.
- * Het bedrijf heeft een tegoed van Afl. 30.190,-- op haar bankrekening; hiervan wordt de helft gebruikt om de voorraad goederen te betalen.
- * De rekening Voorraad goederen heeft een waarde van Afl. 41.880,--. De helft is gekocht met het geld van de bankrekening en de andere helft is op rekening gekocht.
- * De eigenaar heeft niet genoeg geld om al de bezittingen te betalen en leent het tekort van oom Wim. Bereken de Lening oom Wim.

6p □ 1. Maak de beginbalans af per 1 januari 2013. Vul de ontbrekende bedragen in op je werkblad.

KOSTPRUS - OMZET - WINST (13p)

Naast de import van kleren, schoenen en accessoires uit Amerika, gaat The New Yorker zelf jurken op bestelling maken voor speciale klanten. "The New Yorker" neemt twee naaisters in dienst.

Het maken van de jurken geschiedt in een aparte afdeling.
Voor de productie van één jurk maat M(Medium) heeft the New Yorker de volgende kosten berekend.

Materiaalkosten: 1,5 meter stof. De stof kost Afl. 40,- per meter
Arbeidskosten: De naaister werkt 3 uur voor het maken van 1 jurk.
De naaister verdient Afl 12,- per uur.

De normale capaciteit is 1.200 jurken per jaar.

De interestkosten en de afschrijvingskosten bedragen Afl. 12.000,- per jaar.

Boven genoemde kosten worden gesplitst in variabele en constante kosten.

- 1p ☐ 2. Leg uit wat variabele kosten zijn.
- 1p ☐ 3. Noem één(1) belangrijke functie van de kostprijsberekening.
- 5p ☐ 4. Bereken de kostprijs van één jurk van The New Yorker, gesplitst in variabele kosten en constante kosten voor één jurk.

The New Yorker besluit de kostprijs af te ronden op Afl 125,- per jurk.

The New Yorker berekent een winst van 50% van de afgeronde kostprijs en de BBO is 1,5%.

- 3p ☐ 5. Bereken de verkoopprijs inclusief BBO van één jurk, uitgaande van de gegeven kostprijs.

The New Yorker heeft voor het jaar 2013 een brutowinst behaald van Afl. 547.200,-.
Dit is gelijk aan 48% van de omzet. De bedrijfskosten bedragen 30% van de omzet.

- 1p ☐ 6. Bereken voor de New Yorker de omzet van 2013 in Arubaanse florin.
- 2p ☐ 7. Bereken de nettowinst of het verlies voor The New Yorker voor 2013.

ONDERNEMINGSVORMEN - INTREST (8p)

De ondernemingsvorm van The New Yorker is een eenmanszaak.
Het bedrijf moet zich inschrijven bij de Kamer van Koophandel (KvK)
De eigenaar van de eenmanszaak moet belasting betalen.

- 1p ☒ 24. Wat voor belasting betaalt de eigenaar van een eenmanszaak?
Kies het juiste antwoord.
A. Aansprakelijkheidsbelasting
B. Inkomstenbelasting
C. Vennootschapsbelasting
D. Winstbelasting

- 1p ☐ 25. Hoe is de aansprakelijkheid geregeld bij de eenmanszaak?

De werknemers van "The New Yorker" richten een spaarfonds op. De werknemers kunnen er geld inbrengen en ze ontvangen hiervoor 2% interest.
Het aantal dagen wordt gesteld op 30 dagen.

Sofie is een werknemer, zij zet een bedrag van Afl. 5.370,- op de spaarrekening.
Dit bedrag blijft van 4 februari 2013 tot en met 8 mei 2013 op de rekening.

- 3p ☐ 26. Bereken het rentebedrag op 8 mei 2013.

"The New Yorker" koopt op 1 maart 2013 een nieuwe bestelauto voor Afl. 80.000,-
met een lening tegen 16% rente.
Aan het einde van elk jaar moet Afl. 20.000,- worden afgelost.

- 3p ☐ 27. Welk bedrag moet het bedrijf aan rente betalen op 31 maart 2014?

VREEMDE VALUTA – INDEXCIJFERS (6p)

"The New Yorker" gaat voortaan ook kleren importeren uit Nederland. De koers van de Euro is Af. 247,00 – Af. 251,00 . De koers is per 100. De bankkosten zijn Af. 3,75.

Gebruik bovenstaande gegevens voor vraag 20.

"The New Yorker" heeft via de catalogus "Clothes Kalverplein Nederland" de volgende goederen besteld:

10 Spijkerbroeken merk Jeans	voor totaal	€ 300,-
10 Stretchbroeken merk The Fittes	voor totaal	€ 150,-
20 Blouses merk Le Sprit	voor totaal	€ 400,-
20 paar diverse schoenen	voor totaal	€ 350,-

"The New Yorker" moet ook de bijkomende kosten, vrachtkosten en verzekeringskosten betalen voor deze bestelling. A-1 transport berekent voor de transport Af. 500,- en Best Insurance berekent Af. 200,-.

- 3p ☐ 20. Hoeveel Arubaanse florins moet "The New Yorker" totaal betalen voor deze bestelling?

Overzicht van de verkoop van jurken voor de jaren 2014 tot en met 2015

Jaar	Afzet	Indexcijfers
2014	6.000	
2015	5.500	
2016		83

*De basisperiode is het jaar 2014

- 1p ☐ 21. Bereken het indexcijfer voor 2015, afgerond op helen.

- 1p ☐ 22. Bereken de afzet voor het jaar 2016.

- 1p ☐ 23. Bereken met hoeveel procentpunt het indexcijfer van 2016 is gestegen of gedaald ten opzichte van 2014.

BOEKINGSSTUKKEN (33p)

Gedurende de maand januari 2013 heeft "The New Yorker" de volgende transacties verricht in de administratie.

Maak de boekingsstempels van de boekingsstukken bij opgave 8 t/m 17 en 19 op je werkblad. Gebruik hierbij de bijlage met het rekeningschema op blz. 10.

Vermeldt hierbij de afkorting van de boekingsstukken, de grootboeknummers en namen van de grootboekrekeningen in de boekingsstempels.

- 2p ☐ 8.

Inkoopfactuur 1-001	THE NEW YORKER USA
5 januari 2013	Aan: The New Yorker Aruba
Beschrijving	Bedrag
Dames kleren US\$ 4.000,- x 1,80	Afl. 7.200,-
Herenkleding US\$ 3.000,- x 1,80	Afl. 5.400,-
Totaal	Afl. 12.600,-

- 2p ☐ 9.

Inkoopfactuur 1-002 Super Electronics

Januari 7 2013 Gekocht een computer met printer Afl. 3.200,-.

- 2p ☐ 10.

Kasstuk 1-01	THE NEW YORKER
10 januari, 2013	Eigengemaakte jurken
Contant verkocht	Totaal
	Afl. 13.000,-
	Afl. 13.000,-

- 2p ☐ 11.

Verkoopfactuur 01	THE NEW YORKER
Datum	14 januari 2013
Klant	The Best Clothes
Adres	CayaGilberto G.F. Croes 59
Dameskleding	Afl. 4.015,04
Herenkleding	8.590,-
	Afl. 12.605,04

2p

12.

15 januari Inkoop creditfactuur 1-1

Ontvangen creditnota voor retour gezonden een partij kleren aan leverancier "The Fantasies Clothes" voor een bedrag van Afl. 390.--

4p

13.

K 01-02 18 januari 2013

Betaald per kas:

Motorrijtuigbelasting auto van de zaak Afl. 240.--

Reinigen van het gebouw 580.--

Kasstorting bij de bank 6.000.--

Afl. 6.820.--

2p

14.

Verzendbon 01-1

Aan: The New Yorker
Datum: 19 januari 2013

De kostprijs van de goederen van VF 01 bedraagt

Afl. 3.565.--

3p

15.

Nr. 01-1 Bankrekeningafschrift

Aan: The New Yorker
Datum: 22 januari 2013
Bankafschrift nr. 01

Rekening nr. 33.03.03.13

Vorig saldo	Nieuw saldo	Afgeschreven	Bijgeschreven
Afl. 11.600 -- debet	Afl. 7.005,04 credit		Afl. 18.605,04
Boekdatum	Onschrijving	Debet	Credit
23 januari	Kasstorting		Afl. 6.000.--
24 januari	VF 01 the Best Clothes		Afl. 12.605,04

3p

16.

Kasstuk 01-03 25 januari 2013

Betaald aan Top Garage, de service van twee auto's voor totaal Afl. 550.--
3/5 deel van de kosten is van de auto van de zaak en 2/5 deel van de kosten is van de auto van de eigenaar.

4p

17.

Nr. 01-2 Bankrekeningafschrift

Aan: The New Yorker
Datum: 28 januari 2013
Bankafschrift nr. 02

Rekening nr. 22.02.04.10

Vorig saldo:	Nieuw saldo	Afgeschreven	Bijgeschreven
Afl. 7.005,04 credit	Afl. 12.994,96 debet	Afl. 20.000.--	
Boekdatum	Onschrijving	Debet	Credit
27 januari	Rente hypotheek	Afl. 1.400.--	
28 januari	IF 1-001 The New Yorker USA	Afl. 12.500.--	
28 januari	Belastingdienst, inkomstenbelasting	Afl. 6.000.--	

Afschrijvingsstaat 2013

De bezittingen worden afgeschreven volgens de methode: Vast percentage van de aanschafprijs.

- De aanschafprijs van het gebouw is Afl. 300.000.-- en dit werd op 1 januari 2013 aangeschaft. De levensduur is 15 jaar. De restwaarde is nihil.
- De aanschafprijs van de inventaris is Afl. 58.000.--. Dit werd ook op 1 januari 2013 aangeschaft. De levensduur is 4 jaar en de restwaarde is Afl. 2.000.--.

4p

18. Vul de afschrijvingsstaat in voor The New Yorker voor 31 december 2013.

3p

19. Maak de boekingsstempel voor de afschrijvingen voor het jaar 2013. De boekingsstuk heeft als datum 31 december 2013 en het boekingsstuknummer is Diversen 1.

ARUBA

EXAMEN MAVO

20 14

Vrijdag 16 mei
8.30 – 10.30 uur

WERKBLAD

M&O MAVO TIJDVAK 1

Ex. nr.:

Naam:

Aantal behaalde punten
Eindcijfer M&O

BEGINBALANS (6p)

6p

1.

Beginbalans The New Yorker per 1 januari 2013 (in Afr.)

Debet	Credit
Winkelpand	300.000,--
Inventaris	58.000,--
Bedrijfsauto	23.000,--
Voorraad goederen	
Bank	
Kas	2.550,--
Totaal	Totaal

Berekeningen van de balansposten opschrijven:

KOLOMMENBALANS

13p 28. Maak de kolommenbalans voor het 1ste kwartaal van 2014.

		Proefbalans		Saldibalans		Resultaten		Eindbalans	
Rek.nr	Grootboekrekening	Debet	Credit	Debet	Credit	Kosten	Opbrengsten	Debet	Credit
010	Winkelpand	300.000	20.000						
020	Inventaris	58.000	14.000						
030	Bedrijfsauto	23.000	3.000						
050	Eigen Vermogen		160.120						
060	Privé	2.000							
070	9% Hypothecaire Lening	16.000	240.000						
100	Kas	6.795	2.000						
110	Bank	69.600	13.600						
130	Debiteuren	80.000	15.000						
160	Crediteuren	4.800	51.485						
200	Geld onderweg	30.000	30.000						
300	Voorraad goederen	103.000	42.200						
310	Voorraad eigengemaakte Jurken	16.200	3.400						
400	Kostprijs voorraad goederen	842.701							
410	Kostprijs eigengemaakte Jurken	160.514							
420	Loonkosten	177.400							
430	Autokosten	21.134							
440	Huisvestingskosten	44.800							
450	Afschrijvingskosten	37.000							
460	Interestkosten	25.140							
470	Overige kosten	33.180							
800	Opbrengst verkopen		1.223.371						
810	Opbrengst eigengemaakte Jurken		233.108						
	Winst/Verlies								
	Totaal	2.051.264	2.051.264						

ONDERNEMINGSVORMEN - INTREST (7p)

1p ☐ 24. A B C D

1p ☐ 25.

3p ☐ 26.

3p ☐ 27.

KOSTPRIJS - OMZET - WINST (12p)

1p ☐ 2.

1p ☐ 3.

5p ☐ 4.

3p ☐ 5.

1p □ 6.

2p □ 7.

3p □ 20.

1p □ 21.

1p □ 22.

1p □ 23.

VREEMDE VALUTA – INDEXCIJFERS (6p)

4p □

17.

Boekingsstuk :		
Code	Grootboekrekening	Credit

4p □

18.

Afschrijvingsstaat		
	Boekwaarde begin 2013	Afschrijving 2013
Winkelpand		
inventaris		

3p □

19.

Boekingsstuk :		
Code	Grootboekrekening	Credit

BOEKINGSSTUKKEN (34p)

Gedurende de maand januari 2013 heeft "The New Yorker" de volgende transacties verricht in de administratie.

Mak de boekingsstempels van de boekingsstukken bij opgave 8 t/m 19 in je werkblad. Gebruik hierbij de bijlage met het rekeningschema op blz. 10.

Vermeldt hierbij de afkorting van de boekingsstukken, de grootboeknummers (code) en namen van de grootboekrekeningen in de boekingsstempels.

2p □

8.

Boekingsstuk :		
Rek nr.	Grootboekrekening	debet credit

2p □

9.

Boekingsstuk :		
Code	Grootboekrekening	debet credit

3p □

10.

Boekingsstuk :		
Code	Grootboekrekening	debet credit

2p □ 11.

Boekingsstuk :		
Code	Grootboekrekening	debet Credit

2p □ 14.

Boekingsstuk :		
Code	Grootboekrekening	debet Credit

2p □ 12.

Boekingsstuk :		
Code	Grootboekrekening	debet Credit

3p □ 15.

Boekingsstuk :		
Code	Grootboekrekening	debet Credit

4p □ 13.

Boekingsstuk :		
Code	Grootboekrekening	debet Credit

3p □ 16.

Boekingsstuk :		
Code	Grootboekrekening	debet Credit

CORRECTIEMODEL & NORMERING
M&O MAVO
TIJDVAK I

Vrijdag 16 mei
8.30 – 10.30 uur

20 14

EXAMEN MAVO

KOSTPRIJS - OMZET - WINST (13p)

2. ☐ Maximum score 1
 Variabele kosten zijn de kosten die afhankelijk zijn van de productie of
 Variabele kosten veranderen met de geproduceerde hoeveelheid.

3. ☐ Maximum score 1
 Kiezen uit : Berekenen van de verkoopprijs/balanswaardering/ Besluitvorming.

4. ☐ Maximum score 5
 Materiaalkosten: 1,5 meter x 40 = Afl. 60,--
 Arbeidskosten 3 u x 12,-- = - 36,--

V = Afl. 96,--
 C Afl. 12.000/1.200 = 10,--
 Afl. 106,--

Opmerking:
 Bij deze opgave dient rekening te worden gehouden met doorberekende fouten.

5. ☐ Maximum score 3p.
 Kostprijs 125,--
 Winst 50% = 62,50
 Verkoopprijs: Afl. 187,50
 BBO 1,5% 2,81
 Afl. 190,31

6. ☐ Maximum score 1
 Omzet = 1.140.000 = 100% of Afl. 547.200/48x100

7. ☐ Maximum score 2
 Brutowinst = 547.200
 -/- Bedrijfskosten 342.000
 30% v.d. omzet van 1.140.000 = 205.200 winst

Opmerking:
 Bij deze opgave dient rekening te worden gehouden met doorberekende fouten.

BOEKINGSSTUKKEN (33 pnt)

8. ☐ Maximum score 2p

Rek.#	Rek. naam	Debet	Credit
300	Voorraad goederen	Afl. 12.600,-	
160	Crediteuren		Afl. 12.600,-

Boekingstempel IF-1-001

5 januari

9. ☐ Maximum score 2

Rek.#	Rek. naam	Debet	Credit
020	Inventaris	Afl. 3.200,-	
160	Crediteuren		Afl. 3.200,-

Boekingstempel IF-1-002

7 januari

10. ☐ Maximum score 2

Rek.#	Rek. naam	Debet	Credit
100	Kas	13.000	
810	Opbrengst eigengemaakte jurken		13.000-

Boekingstempel K 1-01

10 januari

11. ☐ Maximum score 2p

Rek.#	Rek. naam	Debet	Credit
130	Debiteuren	12.605,04	
800	Opbrengst verkopen		12.605,04

Boekingstempel VF 01

14 januari

12. ☐ Maximum score 2p

Rek.#	Rek. naam	Debet	Credit
160	Crediteuren	390,-	
300	Voorraad goederen		390,-

Boekingstempel IC 1-1

15 januari

13. ☐ Maximum score 4

18 januari	Boekingstempel K 01-02		
Rek.#	Rek.naam	Debet	Credit
430	Autokosten	240	
440	Huisvestingskosten	580	
200	Geld onderweg	6.000	
100	Kas		6.820.-

14. ☐ Maximum score 2

19 januari	Boekingstempel VZ 01-1		
Rek.#	Rek.naam	Debet	Credit
400	Kostprijs verkopen goederen	3.565,-	
300	Voorraad goederen		3.565,-

15. ☐ Maximum score 3

22 januari	Boekingstempel B 01-1		
Rek.#	Rek.naam	Debet	Credit
110	Bank	18.605,04	
200	Geld onderweg		6.000,--
130	Debiteuren		12.605,04

16. ☐ Maximum score 3

25 januari	Boekingstempel K01-03		
Rek.#	Rek.naam	Debet	Credit
440	Autokosten	330,-	
060	Privé	220,-	
100	Kas		550

17. □ Maximum score 4

28 januari

Rek.#	Rek. naam	Debet	Credit
460	Intrestkosten	1.400,--	
160	Crediteuren	12.600,--	
060	Prive	6.000,--	
110	Bank		20.000

Boekingstempel B01-02

18. □ Maximum score 4p

	Boekwaarde begin 2013	Afschrijving 2013	Boekwaarde eind 2013
Winkelband	300.000	20.000	280.000
Inventaris	58.000	14.000	44.000

Winkelband $300.000 - 0 / 15 = 20.000$
 Inventaris $58.000 - 2.000 / 4 = 14.000$

1p
1p

19. □ Maximum score 3p

Rek.#	Rek. naam	Debet	Credit
460	Afschrijvingskosten	34.000,--	
010	Winkelband		20.000,--
020	Inventaris		14.000,--

Boekingstempel D1

VREEMDE VALUTA – INDEXCIJFERS (6p)

20. ☐ Maximum score 3

$$\text{€ } 1.200 \times 251 : 100 =$$

1

Bankkosten

Verzekering en transportkosten

Afl. 3.012,--

Afl. 3.715,75

1

1

21. ☐ Maximum score 1
 $5.500/6000 \times 100 = 91,66 = 92$

22. ☐ Maximum score 1
 $83/100 \times 6.000 = 4.980$

23. ☐ Maximum score 1
 $100 - 83 = 17$ procentpunt
 De afzet is gedaald met 17 procentpunt

ONDERNEMINGSVORMEN - INTREST (8p)

24. ■ Maximum score 1

B.

25. □ Maximum score 1

Hoofdelijk aansprakelijk.

26. □ Maximum score 3

Feb 30-4 = 26 dagen
Mrt 30 dagen
Aprt 30 dagen
Mei 8 dagen +
94 dagen

$$Afl. 5.370 \times 2 \times 94 / 36.000 = Afl. 28,04$$

Opmerking:

1p. formule; 1p voor dagberekening ; 1 p voor eindantwoord

27. □ Maximum score 3

$$K = Afl. 80.000 - 20.000 = Afl. 60.000$$

1

$$Afl. 60.000 \times 16 \times 3 = Afl. 2.400,--$$

$$\frac{1.200}{1.200}$$

ea 1

1

28. ☐ KOLOMMENBALANS (13pnt)

Rok. nr	Grootboekrekening	Proefbalans		Saldbalans		Resultaten		Eindbalans	
		Debet	Credit	Debet	Credit	Kosten	Opbrengsten	Debet	Credit
010	Winkelpand	300.000	20.000	280.000				280.000	
020	Inventaris	58.000	14.000	44.000				44.000	
030	Bedrijfsauto	23.000	3.000	20.000				20.000	
050	Eigen Vermogen		160.120		160.120				272.730
060	Prive	2.000							
070	9% Hypothecaire Lening	16.000	240.000		224.000				224.000
100	Kas	6.795	2.000	4.795				4.795	
110	Bank	69.600	13.600	56.000				56.000	
130	Debiteuren	80.000	15.000	65.000				65.000	
160	Crediteuren	4.800	51.465		46.665				46.665
200	Geld onderweg	30.000	30.000						
300	Voorraad goederen	103.000	42.200	60.800				60.800	
310	Voorraad eigengemaakte Jurken	16.200	3.400	12.800				12.800	
400	Kostprijs voorraad goederen	842.701		842.701		842.701			
410	Kostprijs eigengemaakte Jurken	160.514		160.514		160.514			
420	Looptkosten	177.400		177.400		177.400			
430	Autokosten	21.134		21.134		21.134			
440	Schoonmaakkosten	44.800		44.800		44.800			
450	Afschrijvingskosten	37.000		37.000		37.000			
460	Interestkosten	25.140		25.140		25.140			
470	Overige kosten	33.180		33.180		33.180			
800	Opbrengst Verkoopen Goederen		1.223.371		1.223.371		1.223.371		
810	Opbrengst eigengemaakte Jurken		233.108		233.108		233.108		
	Winst/Verlies					114.610			
	Totaal	2.051.264	2.051.264	1.887.264	1.887.264	1.456.479	1.456.479	543.395	543.395

Opmerking : 1p aftrek per foute regel.

Opmerking:
Bij deze opgave dient rekening te worden gehouden met doorberekende fouten.

29. ☐ Maximum score 3	Oude Eigen Vermogen	Afl. 160.120	Afl. 2.000 -	Afl. 158.120	1
	Prive				
	Saldo winst		Afl. 114.610		1
	Nieuwe Eigen Vermogen		Afl. 272.730		
	Bezittingen	Afl. 543.395			1
	-/- schulden	270.665			
	Eigen Vermogen	272.730			

